

DATUM
2019-10-24
ERT DATUM
2019-07-02

DIARIENR
2019/129-4
ER BETECKNING
Ku2019/01318/CSM

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2019:35 Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att införa ett enhetligt demokrativillkor samt att ändra och förtydliga reglerna för att överklaga myndigheternas beslut i de förordningar som reglerar bidrag till civilsamhällets organisationer.

Statskontoret tillstyrker också förslaget att ge i uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor att utveckla och ge kunskapsstöd samt att bilda en samverkansgrupp för de myndigheter som ska tillämpa demokrativillkoret vid beslut om stöd till civilsamhällets organisationer.

Statskontoret efterlyser en djupare diskussion om behovet av en systematisk tillsyn över hur de organisationer som tar emot bidrag lever upp till demokrativillkoret.

Statskontoret anser att myndigheternas administration av bidragen ska finansieras via förvaltningsanslagen. Vi anser också att regeringen bör överväga hur myndigheterna ska hantera den brist på bidragsmedel som kan uppstå när beslut om avslag överklagas.

Enhetligt demokrativillkor och tydligare regler

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att införa ett enhetligt demokrativillkor samt att ändra och förtydliga reglerna för att överklaga beslut om bidrag. Förslagen ligger i linje med vårt förslag i Myndighetsanalys av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2017:13). Där pekade vi på ytterligare möjligheter att göra förordningarna om bidrag mer enhetliga, till exempel när det gäller formalia i ansökningarna samt formerna för återrapportering och revision. Mer enhetliga regler skulle förenkla myndigheternas handläggning och kontroll.

Kunskapsstöd och samordning

Statskontoret tillstyrker förslaget att ge i uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor att utveckla och ge kunskapsstöd till de myndigheter som ska tillämpa demokrativillkoret. I myndighetsanalysen pekade vi på möjligheten att

inrätta ett råd eller en nämnd som skulle ge Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor stöd vid svåra bedömningar av hur organisationerna lever upp till demokrativillkoret. Utredningens förslag innebär att myndigheten själv får ansvar för att utveckla den kapaciteten, både för sina egna och andra myndigheters beslut om bidrag. Förutsatt att myndigheten får tillräckliga resurser för uppgiften bör förslaget kunna uppfylla syftet med Statskontorets tankar om att inrätta ett råd eller en nämnd. När den nya funktionen är etablerad bör regeringen följa upp den och se över hur den fyller sitt syfte.

Behovet av systematisk tillsyn

Statskontoret saknar en djupare diskussion om behovet av en mer omfattande och systematisk tillsyn över hur de organisationer som får bidrag lever upp till demokrativillkoret, och vilka resurser det i så fall skulle kräva.

Demokrativillkoret ska inte bara tillämpas när myndigheterna granskar organisationernas officiella dokument och uppgifter som lämnas i ansökan om bidrag, utan också på organisationens och företrädarnas verksamhet. En tillsyn som syftar till att demokrativillkoret ska uppfyllas i verksamheten är sannolikt både svår och tidskrävande när den avser organisationer med omfattande verksamhet och många företrädare. Enligt Statskontoret behöver formerna för och omfattningen av en sådan tillsyn diskuteras.

Finansiering av myndigheternas hantering av bidrag

I myndighetsanalysen av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor påpekade Statskontoret att hanteringen av de olika bidragen bör finansieras via myndigheternas förvaltningsanslag, och inte som en andel av respektive bidragspott. Det skapar förutsättningar för en rationell och effektiv verksamhet vid myndigheterna.

Utredningen belyser det problem som kan uppstå för myndigheterna till följd av att en organisation överklagar ett beslut om avslag på sin ansökan om bidrag. Om överklagan får bifall har organisationen rätt till bidrag, även om hela bidragspotten är slut. Utredningen bedömer att situationen sällan kommer att uppstå, och att myndigheterna får hantera den från fall till fall. Enligt Statskontoret kan det inte uteslutas att antalet överklaganden ökar till följd av utredningens förslag till ändrade och tydligare regler, åtminstone tills en praxis har etablerats. Regeringen bör därför överväga vilka regler och rutiner som behövs för att myndigheterna ska kunna hantera frågan på ett förutsägbart sätt.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Matilda Ardenfors och organisationsdirektör Michael Borchers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Michael Borchers